

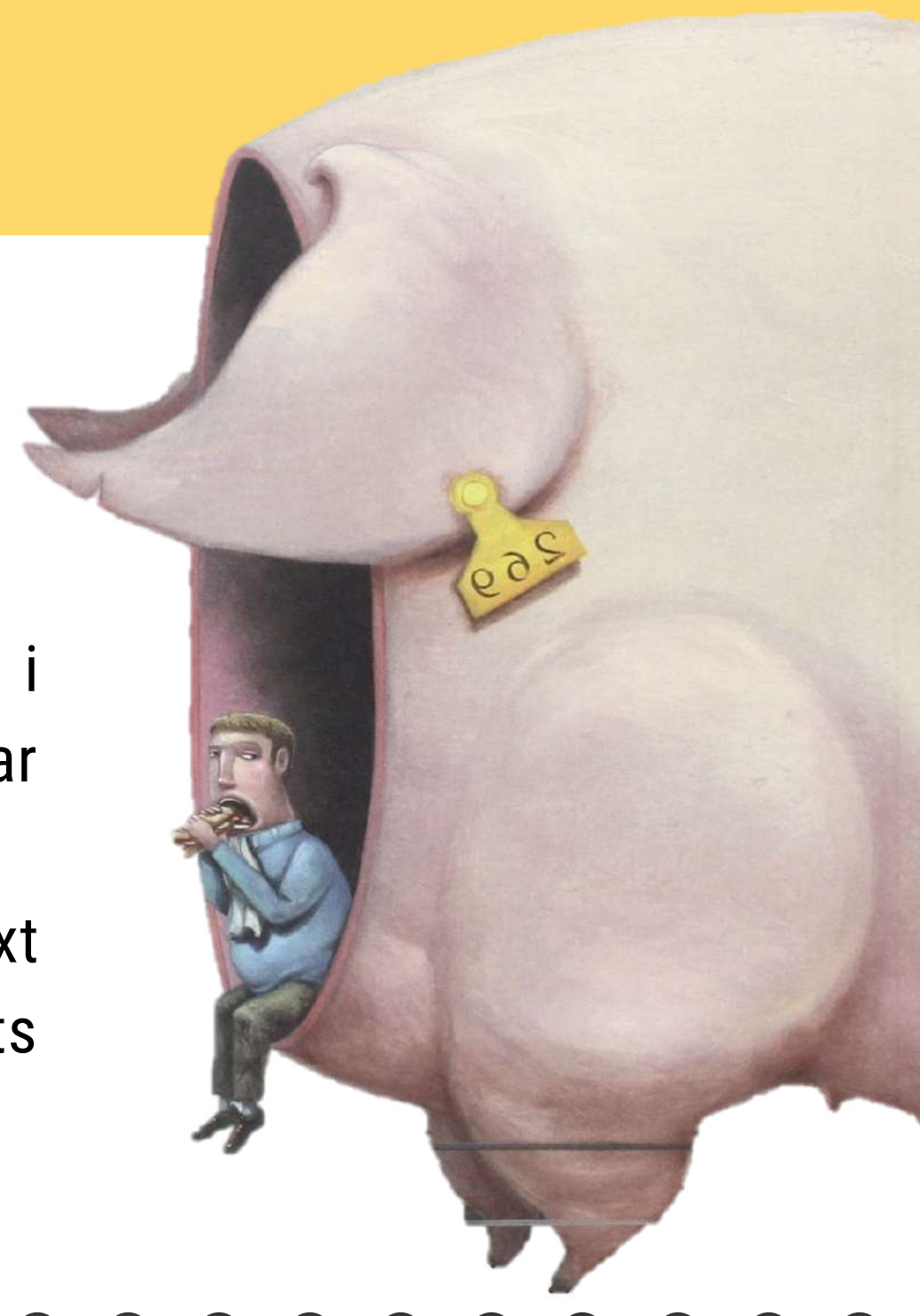
LA MIRADA, UNA ELECCIÓ

El benestar animal en el context educatiu

Aïda Ganyet López
Tutora: Carme Molet
Universitat de Lleida

Quan mires un animal, què veus? Què sents? T'imagines com pot arribar a sentir-se?

La mirada és una elecció que pot ser educada a partir de conèixer totes les realitats. És a partir d'aquestes que tu, pots decidir com mires l'altre.

INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

- Situació de crisi ecològica → Moviments antiespecistes i ecologistes que denuncien els processos normalitzats d'explotació dels animals no-humans.
- Una dura experiència de la meua infància → Replantejar quin paper tenen els animals en les societats.

Com podem canviar la mirada que tenim cap a l'altre?

PREGUNTES

- Quins discursos envers els animals es contemplen des de les perspectives de nous humanismes i posthumanismes?
- Com es planteja el "benestar animal" en les aules de primària?
- Quines premisses s'haurien de tenir en compte a l'hora d'introduir la qüestió animal en les aules?

METODOLOGIA

Estudi teòric qualitatiu:

- Contrast de les teories humanistes i posthumanistes entorn el benestar animal.
- Anàlisi del benestar animal en el context educatiu i reflexió sobre els pensaments filosòfics estudiats.

MOVIMENTS PER LA DEFENSA DELS ANIMALS

SENTIÈNCIA ANIMAL

- Sistema nerviós: experimentar emocions i comunicar-se amb l'exterior i l'interior del cos (Acarín, 2003).
- Possessió de consciència i capacitat cognitiva (Bkoff i Meaney, 1998; Broom 2016).
- Discriminació d'experiències negatives i positives, i reajustació de comportaments (Vanda i Téllez, 2019).
- Consciència subjectiva de la vida (Regan, 2004; Waisberg, 2015).
- Necessitats ontològiques i agentivitat (Pelluchon, 2018).

Consideració moral dels animals
Interessos bàsics que s'han de respectar i protegir

Pacient moral
La nostra responsabilitat

BENESTAR ANIMAL
Saltu física, estat emocional i comportament dels animals

AUTORES HUMANISTES I POSTHUMANISTES

	EXPLORACIÓ ANIMAL	EDUCACIÓ	SOCIETAT
NOUS HUMANISMES	VANDANA SHIVA Dominació i desvaloració de les dones i el medi ambient	Connexions orgàniques Respecte i protecció per la biodiversitat i la natural	Presa de consciència Independència de les cultures locals
	YAYO HERRERO Oblit de les relacions ecoddependents i interdependents	Alfabetització ecològica Entendre i valorar totes les formes de vida	Renaturalitzar la vida Cultura dels cuidats
	CORINE PELLUCHON Processos de denegació Sobrepàs de la depredació natural	Educar en l'animalisme (alteritat) No convèncer ideològicament	Polititzar la qüestió animal: subjecte polític no-humà.
POSTHUMANISME	WILL KYMLICKA Benefici humà Jerarquia moral Dinàmiques de l'oblit	Visibilitzar les injustícies Desenvolupar actituds de respecte i pràctiques	Comunitat política: drets positius
	DONNA HARAWAY Relacions metaplasmàtiques	Ètica ecològica: alteritat Matar responsablement	Naturocultures: polítiques beneficioses de coexistència
	ROSI BRAIDOTTI Poder en el model de subjecte antropocèntric hegemoneitzat	Becoming animals: transformació transespècie	Consideració ètica dels animals Filosofia nòmada: ésser humà, màquina i medi ambient

EL BENESTAR ANIMAL EN EL CONTEXT EDUCATIU

IL·LUSTRACIONS I LITERATURA INFANTIL

- Els animals són un element molt atractiu pels infants.
- Rondalles i faules protagonitzades per animals amb l'objectiu d'educar els valors morals.
- Hi ha el costum de personificar els animals.
- Classificació dicotòmica: bons (ovella, conills o gos) i dolents (llop, guineu o os).

CURRÍCULUM DE PRIMÀRIA

- Possibilitats per treballar el benestar animal: àmbit de coneixement del medi natural i àmbit d'educació en valors.
- Hi ha competències i continguts que tenen present el respecte pel medi ambient. La protecció d'aquest s'entén com una responsabilitat moral.
- No s'aborda el "benestar animal" o "l'ètica animal".
- El caràcter obert i flexible del currículum permet treballar aquests continguts.

APLIACIÓ PRÀCTICA DEL CONCEPTE "BENESTAR ANIMAL"

- Projectes educatius:** educació per a sostenibilitat.
- Associacions per la defensa dels animals:** treballar el benestar animal en diferents contextos (animals domèstics, animals exòtics, animals marins...).
- Experiències amb animals:** pèrdua d'atracció per zoos i aquàriums. Alternatives: Reserves Naturals, Centres de Rescat de la Fauna o Centres de Protecció d'Animals.

Reflexions i conclusions finals

La qüestió animal és una de les moltes dinàmiques de dominació, explotació i maltractament del sistema capitalista que reforcen el racisme, el sexisme, la lluita de les classes treballadores, l'extractivisme, l'empobriment...

Per aquest motiu, el canvi de mirada ha d'anar més enllà. S'ha de canviar la mirada a **L'ALTRE**: animal no-humà, sexualitzat, racialitzat, de la terra, tecnològic...

Els moviments per la defensa dels animals és una lluita més per dur a terme canvis profunds contra tot tipus d'explotació.

2. El benestar animal en les aules:

- Continguts científics sobre els animals.
- Proposta globalitzada pel respecte pel medi ambient.
- Creixent implicació dels centres educatius.
- Possibilitats per crear espais on treballar el benestar animal.

BIBLIOGRAFIA

Braidotti, R (novembre, 2018). Becoming Animals. En Caez, B. (Presidit). Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, Catalunya.
Donaldson, S. i Kymlicka, W. (2011). Zoópolis, una revolució animalista. Madrid: Errata naturae editores.
Haraway, D. (1995). Capítol 6 Manifesto para cyborgs: ciencia, tecnología y feminismo socialista a finales del siglo XX. Dins Donna Haraway (ed.), Ciencia, cyborgs y mujeres: la reinvención de la naturaleza (p. 257). Ediciones Cátedra: Madrid.
Herrero, Y. (2013). Miradas ecofeministas para transitar en un mundo justo y sostenible. Revista de Economía Crítica, 16, 278-307.
Pelluchon, C. (2018). Manifesto Animalista: La causa animal com a camí per a un nou humanisme. Barcelona: Rosa dels Vents.
Shiva, V. (2012) La mirada del ecofeminismo (tres textos). Polis, 9/2004, 1-10.
* Il·lustracions extretes del llibre "Sin Palabras" de Roger Olmos i la Fundació FAADA (2014).